

ľubovoľnom médiu a nezávisle od hraníc štátov. Slúžia ako brána k poznaniu, mysleniu a ku kultúre, pričom významne podporujú nezávislé rozhodovanie, kultúrny rozvoj, výskum a celoživotné vzdelávanie jednotlivcov i skupín.

- Knižnice a informačné služby prispievajú k rozvoju a udržiavaniu intelektuálnej slobody a pomáhajú chrániť základné demokratické hodnoty a všeobecné ľudské práva. Preto sa svojim klientom zaväzujú ponúkať neobmedzený prístup k relevantným zdrojom a službám a odmietajú akúkoľvek formu cenzúry.
- Knižnice a informačné služby majú zhromažďovať, uchovávať a sprístupňovať širokú škálu materiálov, ktoré odrážajú pluralitu a kultúrnu rozmanitosť spoločnosti. Výber a dostupnosť knižničných materiálov a služieb sa majú riadiť výhradne odbornými faktormi a nie politickými, morálnymi alebo náboženskými názormi.
- Knižnice a informačné služby majú zabezpečovať materiály, vybavenie a služby rovnocenne dostupné pre všetkých používateľov. Nemá existovať žiadna

diskriminácia z rasového, národnostného alebo etnického pôvodu, pohlavia, sexuálnej orientácie, veku, zdravotného postihnutia, náboženstva, politického presvedčenia, alebo z akéhokoľvek iného dôvodu.

- Knižnice a informačné služby majú chrániť právo každého používateľa na súkromie a dôvernosť vo vzťahu k vyhľadaným informáciám a informačným zdrojom, či už konzultovaným, zapožičaným, získaným alebo sprostredkovaným.

IFLA preto vyzýva knižnice, informačné služby a ich pracovníkov, aby presadzovali a podporovali princípy intelektuálnej slobody a poskytovali bezbariérový prístup k informáciám.

Táto deklarácia bola zostavená IFLA/FAIFE a schválená Správnou radou IFLA 27. marca 2002 v Haagu, v Holandsku.

Oficiálne bola vyhlásená Valným zhromaždením IFLA dňa 19. augusta 2002 v Glasgowe, v Škótsku.

ALEXANDRIJSKÉ VYHLÁSENIE O INFORMAČNEJ GRAMOTNOSTI A CELOŽIVOTNOM VZDELÁVANÍ

© Copyright: International Federation of Library Associations and Institutions, 2005
Povolenie IFLA pre Spolok slovenských knihovníkov – Slovak Librarians Association
Preklad: Ing. Silvia Stasselová, 2008
Realizované s finančnou podporou Ministerstva kultúry Slovenskej republiky

Na oslavu potvrdenia pôvodnej polohy alexandrijského majáka Faros, jedného zo starovekých divov sveta, účastníci *Kolokvia o informačnej gramotnosti a celoživotného vzdelávania* na najvyššej úrovni, ktoré sa konalo v Alexandrijskej knižnici v dňoch 6. – 9. novembra 2005, vyhlasujú, že informačná gramotnosť a celoživotné vzdelávanie sú majákmi informačnej spoločnosti, ktoré osvetľujú smer rozvoja, prosperity a slobody.

Informačná gramotnosť je jadrom celoživotného vzdelávania. Umožňuje ľuďom vo všetkých oblastiach života, aby vyhľadávali, hodnotili, používali a vytvárali informácie efektívne na dosiahnutie svojich osobných, sociálnych, pracovných a vzdelávacích cieľov. Je základným ľudským právom v digitálnom svete a podporuje sociálne začlenenie všetkých národov.

Celoživotné vzdelávanie umožňuje jednotlivcom, komunitám a národom, aby dosiahli svoje ciele a využili

nové príležitosti v meniacom sa globálnom prostredí pre spoločný prospech. Pomáha im aj ich inštitúciám čeliť technologickým, ekonomickým a sociálnym problémom, vyvažovať nedostatky a robiť pokroky smerom k prosperite pre všetkých.

Informačná gramotnosť:

- predstavuje súhrn kompetencií na rozpoznanie informačných potrieb a na vyhľadanie, vyhodnotenie, použitie a vytváranie informácií v rámci kultúrnych a sociálnych kontextov,
- je rozhodujúca pre konkurencieschopnosť jednotlivcov, podnikov (najmä malých a stredných podnikov), regiónov a národov,
- je kľúčom k efektívnemu prístupu k informáciám, k využívaniu informácií a k tvorbe informačného obsahu na podporu hospodárskeho rozvoja, školstva, zdravotníctva a služieb pre občanov a všetkých ostatných aspektov súčasnej spoločnosti, a preto je nevy-

hnutným základom plnenia cieľov Miléniovej deklarácie a Svetového summitu o informačnej spoločnosti,

- presahuje rámec súčasných technológií tým, že zahŕňa učenie, kritické myslenie a interpretačné schopnosti naprieč všetkými odbornými oblasťami a posilňuje jednotlivcov aj komunity.

V súvislosti s rozvojom informačnej spoločnosti vyzývame vlády a medzivládne organizácie, aby sa zaoberali stratégiou a programami na podporu informačnej gramotnosti a celoživotného vzdelávania. Konkrétne ich žiadame, aby podporili:

- regionálne a tematické rokovania, ktoré napomôžu k prijatiu stratégií informačnej gramotnosti a celoživotného vzdelávania v jednotlivých regiónoch a v sociálnych a ekonomických odvetviach,
- profesionálny rast pracovníkov v školstve, knižniciach, informačných službách, archívoch, v zdravotníctve a službách pre občanov z hľadiska teoretických a praktických zručností informačnej gramotnosti a celoživotného vzdelávania,

- začlenenie informačnej gramotnosti do základného a ďalšieho vzdelávania v kľúčových ekonomických odvetviach, do tvorby vládnych stratégií, do štátnej správy a tiež do praxe poradcov v odvetviach obchodu, priemyslu a poľnohospodárstva,
- programy na zvýšenie zamestnanosti a podnikateľskej spôsobilosti žien a znevýhodnených občanov vrátane prisťahovalcov, zamestnaných na čiastočný úväzok a nezamestnaných,
- uznanie celoživotného vzdelávania a informačnej gramotnosti ako kľúčových prvkov pre rozvoj všeobecnej spôsobilosti, ktoré sú nevyhnutné pre akreditáciu všetkých vzdelávacích a školiacich programov.

Vyhlasujeme, že výrazná investícia do stratégií informačnej gramotnosti a celoživotného vzdelávania vytvára dôležitú spoločenskú hodnotu a je základným predpokladom rozvoja informačnej spoločnosti.

Prijaté v Alexandrijskej knižnici v Alexandrii, v Egypte 9. novembra 2005.

Vážení čitatelia, prispievatelia a priaznivci,

týmto dvojčísлом uzatvárame 11. ročník časopisu *Knižnica* a ďalší rok prác na príprave jednotlivých čísel. Pri tejto príležitosti chcem v mene celej redakcie úprimne poďakovať všetkým našim čitateľom a odberateľom doma i v zahraničí za ich záujem o náš časopis, za podnetné pripomienky aj za vzácne, ale o to cennejšie uznanlivé slová, ktoré sme od nich v roku 2010 dostali.

Rovnako srdečne a úprimne vyslovujem vďaka našim autorom, prispievateľom a spolupracovníkom zo Slovenskej národnej knižnice i z ostatných knižníc a inštitúcií, pretože bez ich príspevku by náš časopis mohol len ťažko existovať a ďalej sa rozvíjať.

Vždy radi uvítame príspevky z rôznych tematických oblastí, či už ide o vzdelávanie, informačné zdroje a služby, knižnično-informačné služby, bibliografiu, historické fondy, dejiny knižníc, knižnú kultúru, biograficko-literárne portréty osobností, novinky z knihovníckej domácej i zahraničnej literatúry, správy z odborných seminárov a iných podujatí alebo zaujímavé aktivity knižníc, ktorými sa môžu prezentovať práve na stránkach nášho časopisu, atď.

Do Nového roku 2011 všetkým želim pevné zdravie, pohodu, pokoj, schopnosť radosť sa z drobných vecí života, no najmä veľa tvorivých síl, aby sme sa mohli spoločne podieľať na ďalších ročníkoch nášho časopisu.

Tomasz Trancygier
šéfredaktor časopisu

DOKUMENTY IFLA